NOVICE
kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Odgovorni vrednik *Dr. Janez Bleiweis.*

Tečaj X. V saboto 25. septembra (ranojesna) 1852. *List 77.*

Hebrejske melodije.

Po angleškem L. Byron-a, poslovenil Jeriša.

VII.

Jephtova hči.

Ker očina, ker Bog naš velí,
O gospod moj, da umrè tvoja hčí,
Ker tja obljuba je vzmagala le —
Vbôdi njedro: razkrito ti je!

I glas moje žali je preč,
I goré me ne gledajo več:
Če tvoja roka ukloni me v prah,
Zaboleti ne može me mah!

To, moj oče! verjemi le mi —
Da tak čista je hčere tje kri,
Ko tvoj blagoslov, k' prosim ga še —
Zadnja misel, ki blaži tu me.

Sbor Salemskih naj plaka le div!
Bodi vitez, sodnik nevklonjiv,
Bitvo zate udobila sim ja,
I očina i ti sta prostá.

Kad ta kerv, ki si dal jo, securí,
Kad ti glas, ki ga ljubiš, zdoní,
Se ponosno spominjaj me še,
Da umiraje — smehljala sim se.

Skušnje o plesnobi grojzdja.

Grojzdna bolezin, ki se zmiraj bolj razširja, je tako važna, da mislimo prav storiti, ako svojim bravcem povémo, kaj se je letos po svetu o nji mislilo in skušalo.

Ali plesnjivec (Schimmel), to je, tisto sila majčkino gobovje, ki ga vidimo na bolni terti in bolnim grojzdji, je vzrok bolezni ali le nasledek njeni, so si misli še navskriž; gotovo je, da je plesnjivec le nasledek bolezni, in da z odpravljenim plesnjivcam se ne odpravi notranja bolezin.

Robineau Desvoidy terdi, da ena žival (merčes) je, ki terto oškodje in od tod izvira bolezin. Slavni rastlinoslovec Mohl (Bot. Ztg. Nr. 1. 1852), ki je z drobnogledalom več bolnih tert na več krajih natanjko ogledoval, ni nikdar kake živali zapazil. Mohl pravi, da plesnjivec je vzrok tertne bolezni, ker pred njim terta nikakoršniga bolestniga znamnja (?) ne kaže; plesnoba je le po poveršini terte ali grojzdja in ne seže noter, ali od znotraj ne pride na poveršino. Skušnja, da se bolezin odžene, ako se bolna terstika odreže ali scer plesnoba zmije, podpira Mohlovo misel. Še bolj jo pa poterdi, da nar manjši sapica kužnino te bolezni zanese delječ krog in krog.

To, kar Mohl terdi, pa poderó skušnje gosp. Franca Fontana-ta iz Lazís na Veroneškim, ki je korenine bolnih tert rujave in perhljive našel; tudi tertni lés je bil tù in tam neke černe vode navzet. Po tem takim ni plesnjivec nič druziga, kakor le nasledek bolezni, in vse umivanje in polivanje je prazno delo.

A. Piazzalonga v Mantovi misli, da neka mègla je vzrok te bolezni; on svetje terte z amonjakam, apnéno vodo in scavnico škropiti, — pa spet druge skušnje so učíle, da scavnica več škodje, kakor koristi.

Prof. Pasi v Pavíi svetje s kropam (40 do 45 stop. R.) bolne terte umivati in zemljo s slamo pokriti, da nezdravi zemeljni puh tert ne okuži. Gosp. prof. Pasi ima čudno misel od puhov in soparov!

Bernard Grigolati je terte, ki so bile lani bolne, podolgoma vrezal in je v rano majhin kamniček vtaknul, da je odperta bila in se iz nje gosta smolnata voda cedila. Letos — pravi — so terte, kterim je tako pušal ali fontanelo stavil, zdrave ostale.

Dr. Beggiato iz Vicence pravi, da je po celi deželi bolezin; po njegovih skušnjah so bile terte v nogradih, ki so med žitnim poljem, pred žetvijo popolnoma zdrave; malo ur po žetvi pa so zbolele; tudi tiste terte so bile bolj bolne, ki so se po košatih kostanjih vile, kakor tiste, ktere so po javorih bile. On pravi, da vsi pomočki nič ne pomagajo, kadar je bolezin že terto napadla; sončna in zračna lega, zdrava močna terta in pa umna reja jo pa gotovo odverne.

Zakaj je meso ene leta dražji? in kako temu v okom priti?

(Konec.)

Kakor se ne da tajiti, da imenovani vzroki so pravi vzroki dragíne mesa, ravno tako se ne more pričakovati, da bi cena mesa spet kmalo taka bila, kakor je bila pred leti, ker le z odpravo vzrokov se bo cena ponižala.

Nekteri imenovanih vzrokov znajo kmalo jenjati, na priliko: da srebro pride spet na dan, da se armada pomanjša, da goveja kuga jenja; ako se vse to zgodí, bo šla cena mesa nekoliko nazaj; ali stanovitna nižji cena se ne more tako hitro pričakovati, kakor marsikter misli, ki ni prevdaril natanjko te rečí.

Poglavitna reč je, da se v našim cesarstvu toliko živine priredí, kolikor je povžijemo, da ne bo treba po ptujih deželah segati in nam od njih odvisnim biti. Živinorejo povzdignitiin pomnožiti izrejo goved, je tedaj tisto naravno sred-

stvo, po kterim le zamoremo stanovitno pripomoč v tacih zadregah pričakovati. Ta pripomoč se bo morebiti marsikterimu predolgočasna zdela, ali edina je sedanji čas, ko se število ljudí povsod množí.

Da se pa živinoreja v našim cesarstvu povzdigne, je treba, da se za pomnoženje živinske klaje skerbí, in v tem potrebujejo naše senožeti veliciga zboljšanja na več straní; tudi je živa potreba, da se prava razmera med žitam in klajo vpelje.

Možje, ki se domorodce imenujete in kterim je nad tem ležeče, da se nam meso po nižji ceni prodaja, prizadevajte si z besedo in djanjem, vsak v svojih okoljšinah, da se senožeti umno obdelujejo, mokre na suho devajo, suhe dostojno močijo in gnojijo, da se memo žita ne pozabi tudi detelje in drugih trav sejati itd.

Druga pomoč živinorejo zboljšati in povzdigniti pričakujejo kmetovavci od skerbne vlade, da nam podelí za živino toliko potrebno sol po nižji ceni.

Vlada je to potrebo očitno spoznala in je pred nekimi leti ukazala posebno živinsko sol napravljati, ki se v solnicah, kodar se dela, cent po 2 fl. 40 kr. prodaja.

Ali vožnína od teh solnic, kterih je le malo, znese od daljnih krajev tako veliko, da se je v vsih kronovinah živa želja oglasila: naj bi za blagor svojiga ljudstva skerbna vlada tisto dobroto, ktero vživajo nekteri kraji na Tiroljskim, Solnograškim in Koroškim, kjer kmetovavci določeno mero solí (Limito-Salz) vsako leto po nižji ceni dobivajo, razširila enako po vsih deželah cesarstva, ali da bi se živinska sol, kakor tobak, povsod po eni ceni dobivala.

Ta pripomoč bi, kakor zboljšanje senožet in obilniši pridelovanje klaje, živinorejo gotovo povzdignila, veliko več bi se živine izredilo, in cena živine in mesa bi bila stanovitniši nižji.

Se hoče živinoreji resnično na noge pomagati, je treba, de se ji pomaga pri korenini. — vse drugo je pomoč le od danes do juter brez stanovitniga vspeha.

Dalje svetje imenovani časnik Štajarske kmetijske družbe: naj se na austrianskih mejah kontumacije za živino popravijo, da se še bolj kakor dosihmal odvrača ptuja goveja kuga od cesarskih dežel; — pravica mesarstva naj se svobodno vsacimu podelí, ki hoče živino klati ali v večih mestih naj se podelí saj več tacih pravíc, — vsak pa naj bo primoran le v določenih mesnicah klati, da se klavna živina zamore po postavi ogledovati; — kakor na Laškim, Francoskim, Angleškim, v Belgii, Škocii, Olandii itd. naj se tudi pri nas primorajo mesarji, da meso volov, krav, bikov, telet, in sprednje in zadnje četerti očitno zaznamvajo s ceno mesa, brez da bi treba bilo kupcu dalje po ti popraševati.

Kmetijske skušnje.

(Konoplja brani zelje in drugo zelenjad pred gosencami). V Vestfalnu je ta skušnja tako gotova, da vsak otrok za njo vé. Časnik Nasavskih kmetovavcov in gojzdnarjev konopljo za tega voljo takole priporoča: So se sadíke (flance) zelja, koloráb vsadile, se krog in krog njive ali grede po čevlji saksebi vtakne konopno sème. Kmalo začnè konoplja rasti in je živa ograja njive. Konoplja ima poseben duh, ki je metuljem, ki se scer na to zelenjad vsedajo in na-njo jajčka pokladajo, tako zopern, da na 3 do 5 korakov od konopelj se noben metulj ne vsede. Kamor se pa jajčka ne položé, tam se tudi gosence ne izredé, in tudi od bližnjiga zelnika, ki ni s konopljami ograjen, ne pridejo gosence na to njivo, če je obdana s konopljami. Če je ktera njiva posebno široka in dolga, naj se vsadí konoplja tudi v grede po versti ali sèm ter tjè.

Ogled nove kazenske postave

zoper hudodelstva, pregreške in prestopke

(Dalje.)

Od javne posilnosti.

Hudodelstvo javne (očitne) posilnosti se doprinaša v sledečih 13 primerlejih (tode deseti primerlej ni za naše kraje).

Pervi primerlej. Ako kdo samši ali pa z druzimi vred shod, obstanek ali opravila kacega zbora, ki ga je vlada za pretresovanje javnih zadev poklicala, kake sodnije, ali druge javne oblastnije siloma moti ali opovera, ali jih v sklepovanji z nevarnim žuganjem nagibati skuša, ako se ne pokaže, da je to djanje kako drugo težejše hudodelstvo.

To hudodelstvo gré kaznovati s težko ječo od enega do 5 let, in pri posebnih obtežavah do 10 let.

Drugi primerlej. Ravno s tim hudodelstvom se tudi zakrivi, kdor doprinese ravno zaznamovane djanja zoper postavno priznane skupšine (korporacie) ali zoper zbore, ki bivajo z vdeležbo ali pod nadgledom kake javne oblastnije.

To hudodelstvo je kaznovati s težko ječo od 6 mescov do enega leta, in pri posebnih obtežavah do 5 let.

Tretji primerlej. Če se kdo sam, ali tudi če se jih več, toda brez skupljanja, kaki izmed oseb pri hudodelstvu vstaje imenovanih, kadar ona gosposkini zaukaz spolnuje, ali svoj ured ali službo svojo opravlja, v namenu, to spolnjenje ovreti, z nevarnim pretenjem ali djanskim silovitim lotenjem, če prav brez orožja in ranjenja, nasproti postavi: ali kako izmed teh djanj doprinese, da bi uredsko djanje ali kak službin opravek izsilil.

Tak hudodelnik naj se kaznuje s težko ječo od 6 mescov do 1 leta; če bi se pa bila zoperstava zgodila z orožjem, ali če bi bila s poškodvanjem ali ranjenjem združena, ali pa namenjena, kako uredsko djanje ali opravilo službe izsiliti, od 1 do 5 let.

Četerti primerlej. Ako kdo, ne obernivši se na gosposko, mirno posest zemlje, ali na-njo se nanašajočih pravic koga druzega, z zbranimi več ljudmí, po silovitem napadu moti; ali če kdo tudi brez pomagavcov pridere v hišo ali stanovališe druzega z orožjem obdan, in ondi na njega osebi, ali na njegovih domačih ljudéh, na blagu in premoženji, silo dela, naj storí le-to, da bi se maševal, ker misli, da se mu je kaka krivica zgodila, — da bi izpeljal pravíco, ki se je lasti, — da bi kako obljubo ali dokazalo izsilil, ali kaki drugi sovražnosti ugodil.

Začetnik takošne posilnosti je podveržen kazni težke ječe od 1 do 5 let. Tisti, ki so se dali za pomagače rabiti, naj se kaznujejo z ječo od 6 mescov do 1 leta.

Peti primerlej. Druge hudobne poškodbe tuje lastnine se imajo za hudodelstvo javne posilnosti, kadar, ali:

1. škoda, ki je nastopila, ali ktero je bil storivec nakanil, 25 goldinarjev preseže; ali če, ne gledé na velikost škode

2. zamore iz njih nevarnost za življenje, zdravje, telesno varnost ljudí, ali v večji meri za tujo lastnino nastopiti; ali se je
3. hudobna poškodba na železnih cestah, naj se po njih vozi s parno močjo ali brez nje, ali k njim spadajočih napravah, vozilih, mašinah, orodju ali druzih na njih vožnjo namenjenih rečéh, ali na parobrodih, parnih mašinah, parnih kotlih, vodnih napravah, mostih, pripravah v rudnikih ali sploh v posebno nevarnih okolšinah storila.

Kazen tega hudodelstva je v primerleju štev. 1. težka ječa od 6 mescov do 1 leta; v primerleju štev. 2. in 3. pa težka ječa od 1 do 5, in po velikosti hudobije in nevarnosti tudi do 10 let.

Če je pa iz poškodovanja zares nastopila kaka nezgoda za zdravje, telesno varnost, ali v večjem razširu za lastnino druzih ljudí, naj se kaznujejo krivci s težko ječo od 10 do 20 let, pri posebnih obtežavah pa na vse žive dní. Ako je zadnjič vsled takošne poškodbe kak človek smert storil, kar je storivec naprej viditi zamogel, bodi smert njegova kazen.

Šesti primerlej. Ravno s tim hudodelstvom se tudi zakrivi, kdor s kakoršnim si bodi drugim iz hudobije storjenim djanjem ali z nalašnim zanemarjenjem dolžnosti, ki jo ima pri železnocestni vožnji ali pri opravljanju v petimi primerleju pod štev. 3. omenjenih stavb ali započetb, kako zaznamovanih nevarnost napravi.

Kazen tega hudodelstva je težka ječa od 1 do 5 let, po velikosti hudobije in nevarnosti tudi do 10 let. — Če se je pa kaka v §. 86 omenjenih druzih obtežav pridružila, je treba prisojevati večje kazni, ki so ondi za to ustanovljene.

(Dalje sledí.)

Slovanski popotnik.

Spisuje Fr. Cegnar.

* Pervi zvezek dr. Miklošičeve vesoljnoslovanske slovnice z napisom „vergleichende lautlehre der slavischen sprachen“ je že na svetlem. Da je delo izverstno, nam je pisateljevo imé porok. Samo to naj še pristavimo, da preučeni g. pisatelj v tej dragoceni in prelični knigi jezik, kterega drugi staroslovanskega in cerkvenega zovejo, hotoma staroslovenski jezik imenuje, ker niso po njegovi misli tega jezika nekdaj vsi Slovani, ampak sami Slovenci in Bulgarci govorili. S tem pa ne odrekuje, da ne bi bili stari Slovani tedaj vesoljnega jezika imeli, v kterem pa niso morebiti ničesa pisali; — doslej nam ni vsaj nič takega v roke dospelo. — Vendar primerja visokoučeni gosp. pisatelj s staroslovenščino vsa narečja slovanska, in razklada obširno, kako se njih glasovi spreminjajo. Pazljivo prebravši to knigo boš vsako slovansko narečje veliko ložje umel. S hvaljeno knigo je toraj g. pisatelj svojo slavo, svoje zasluge v slovstvu slovanskem jako pomnožil. Veliko večja pa bi bila po našem mnenju še korist, ko bi ga bila volja, ceno nekoliko znižati, da bi se prevažna kniga lože kupovala.

* Serbsko-narodne pripovedke, ki jih je g. izdatelj sprelepih serbsko-narodnih pesem, dobro znani Vuk Štefanović, nabral, bodo na Dunaji kmalo dotiskane. Kakor so pesmi izgled narodnega pesništva, tako bodo pripovedke, kterih bo 40, izgled prostoskladne besede. Do 15. oktobra misli g. pisatelj še naročnino (po 1 fl.) prejemati; pozneje bo cena poskočila. (Gosp. pisatelj stanuje na Dunaji Landstrasse, Heumarkt 517, I. Stiege, Thür 19).

* Učiteljstvo na Zagrebaškem gimnazii je izdalo s koncem šolskega leta: „Drugo godišnje izvestje o c. k. Zagrebačkoj višjoj gimnazii koncem školske godine 1852“. Pisano je v čisto horvaškem jeziku in zapopade tri sostavke, namreč: 1. Sastavak o koristi i načinu predavanja latinskih klasikah od prof. Vebera; 2. kratak pregled pověstnice gimnazie Zagrebačke od prof. Mažuranića; in 3. školske vesti od pr. upravitelja. — Kar zadene pervi sostavek, je posebno dan današnji na pravem mestu, ker si neka (sicer pičla pa strastna) stranka na vso moč prizadeva, stare gerške in latinske klasike, kterih do tega časa ni nihče preganjal, mahoma iz šol pregnati. Ta strančica ne vé ali noče vediti in ji tudi mar ni, da so ravno stari pisatelji podlaga učenosti in izobraženosti vsih drugih europejskih narodov, in da, če je zares sedanji svet tako popačen, kakor ti možaki mislijo, so klasiki tega spačenja čisto nedolžni; — gotova skušnja je, da po živih slabih izgledih se veliko več ljudí pohujša, kakor po bukvah, nar manj pa po bukvah klasikov. Popolnama prav ima tedaj gosp. Veber, ko pravi: „klasiki um bistré in bogatijo, ukus gladijo in nas tudi v izobraženji narodnega jezika podperajo“. Zatirati stare klasike je tedaj toliko, kakor se zoperstavljati izobraženosti, in nar veči dar božji, nebeški um, mračiti. — V 2. sostavku govorí gosp. prof. Mažuranič o stanju gimnazia v Zagrebu od njegovega začetka do sedanjih časov in pravi, da se je začela za to učilišče v letu 1849/50 nova doba, ker se popred od vstanovitve noter do te dobe ni nikaka poprava vpeljala; o tem času pa se je jelo v narodnem duhu in jeziku učiti. — Število učencev v vsih 8 klasih je bilo konec leta 231.

* Iz Prage je prišlo na Dunaj veliko društvo českih gledišnih igravcov, ki bodo v Videnskem gledišču dalj časa česke gledišne igre igrali. V pervi (Palačova dcera) in v drugi (Debôra) so se slavno obnašali.

* Dr. Ljudevit Gaj, od kterega „srbske novine“ pravijo, da meni svojo tiskarno prodati, se je podal skoz Beč in Prago v Lipsio, da se pogovorí in v zavezo stopi z ondašnjimi knjigarji gledé svoje slavenske knjigarne, ktero meni ondi s 1. oktobrom vstanoviti.

* V tiskarni gosp. Gaja se tiska naravoslovje od Joz. Partaša. Izdajalo se bode delo v zvezkih po 4 pole. Zvezkov ima biti 20 in vsak bo veljal 20 kr. To delo je pervo te versti v horvaškem jeziku, toraj je posebne priporočbe vredno.

* Znani slikar poljski Rodakovski iz Lvova, ki je na letašnej slikarski razstavi v Parizu pervo zaslužno svetinjo prejel, meni naslikati zgodovinski predmet, namreč imenitno bitvo Chocimsko, kjer je hrabrost Poljakov pervikrat silo Bisurmansko zlomila.

* Prijatli Čelakovskega bodo začeli koj izdavati njegove zapuščene spise. Početek se bo storil s „primerjajočo slovnico slovanskih jezikov“, ktera je dokončana, samo nekoliko jo je hotel še piliti. To bode izdal Šafařik.

* Gosp. Jaromir Erben, arhivar v Pragi, pripravlja k tisku delo pod naslovom: „Diplomatar“.

* Na Šleskem se bo začel spet izdajati deželni zakonik v českem jeziku, kteri je lanskega leta zastal.

* V Pragi se tiska življenjopis Čelakovskega od Mali-ta.

* Prof. Rozum je dal na svitlo povedko pod naslovom: „Bůh co čini, dobře čini“ (kar Bog storí, storí dobro).

* Gospod Špatny dela na staviteljskem slovniku, ki ima biti prav obširin.

Potovanje po Laškim.

Spisal M. Vernè.

23. pismo.

Dragi prijatel!

Od Apjeviga terga do Teračine sim malo več vidil, ker sim ponoči potoval. Prav rad bi bil kraje okrog Mese, ki je bila v starodavnih časih tako mogočno mesto, de je čez 23 drugih mest gospodovala, saj na debelo ogledal, pa se ni dalo, preveč tama je bilo.

O polnoči sim prišel v Teračino, zadnje mesto papeževe dežele blizo Neapolitanske meje. Komaj eno uro sim se tù vstavil. Mestice leží, kolikor sim ga mogel ponoči ogledati, na kamnitim prostoru med hribam, ki je tudi zgol kamen ali skala, in med morjem. Močno mi je bilo žal, de nisim utegnil dneva čakati, de bi bil vidil, kje in kako je nekdanje mesto stalo. Po Horacjevim:

»Impositum late saxis candentibus Anxur«

ga je moralo saj nekaj verh skalovja biti. Pa saj tudi tla, kjer današnje mestice stojí, so le živ kamen. — Tistiga „candentibus“ pa nisim clo nič vidil, desiravno je luna sijala; vse je bilo černo, in o polnoči ni moglo drugač biti.

Od Teračine, ki so jo Rimljani „Anxur“, Greki pa „Traxina“ imenovali, še ni pol ure do Portéle na Neapolitanski meji. Portéla je terdno poslopje čez cesto. Tù so nam potne liste tako dolgo pregledovali in podpisovali, de je bil že beli dan, ko smo naprej šli.

Tod, namreč od Teračine do blizo Gaete, nekoliko ur hodá, so tla silno kamnite, skoraj kakor naš Kras. Kar je pa zemlje, je prav skerbno obdelana, po vinogradih je polno sadniga in posebno oljkniga, in tudi taciga drevja, iz kteriga smolo dobivajo, ki se ji mastiks pravi.

11. dan julia sim prišel že zgodaj v Neapolitansko mesto „Fondi“ žalostniga ogleda. Ulice so sicer ravne in široke, tode grozno nesnažne. Polje okrog mestica, ki šteje do 5000 duš, je jako rodovitno, in na Cekubških hribih se prideluje veliko dobriga, že o starih časih kakor še dandanašnji mnogo čislaniga vina. — Horaci pravi:

»Fundos Aufidio Lusco prætore libenter
Linquimus — — — — — —

Tudi jez sim jo čez pol ure prav rad odlazil. Poldrugo uro ali malo več naprej so poleg Apjeve ceste prek in verh visociga skalovja — „Itri“. Prej pa ko se v Itre pride, se stermi, silno kamniti hribi od obéh straní cesti tako približajo, de se o vojski sovražnikam lahko brani; še je nekaj ostanjkov terdnjav in nasipov viditi, ki so jih bili o francoskih vojskah tù napravili. Nekteri terdijo, de, kjer so zdaj Itri, je bila nekdaj „Urbs Mamurrarum“, ki je Horaci v nji počival, kakor sam pravi:

»In Mamurrarum lassi deinde urbe manemus«

Mende je peš potoval, sicer bi se ne bil mogel od mesta Fondi do Itri veliko vtruditi.

Šest milj naprej je „Mola di Gaeta“. Blizo Mole kažejo poleg ceste podertine neke starodavne zidance, od ktere pravijo, de je Ciceronov grob. Naj paže bo ali ne, gotovo je vender, de so Cicerona 44 let pred Kristusovim rojstvam tù ubíli. Strašno žalostni časi so bili takrat! Odsekano glavo in roki možaka neumerjoče slave, ki je bil nekoliko let poprej ljudovladijo rešil in otel, de ni poginila, je hudobni ubijavec v Rim prinesel, in zlat venec za plačilo dobil. Glavo in roki so pa na tergu, ljudém na ogled, pribili!

Od tù, kjer se cesta zavíje, se vidi še ne pol ure daleč na desni Gaeta, silna terdnjava, ki šteje do 10.000 duš, — prek verha, ki ko nos v morje šterlí. — Če je Virgilju verjeti, je Gaeto Enéa svoji pesterni ali marveč dojíci v čast sozidal. Virgili pravi:

»Tu quoque littoribus nostris Aeneia nutrix
Aeternam moriens famam, Caieta, dedisti«.

Malo naprej se pride v vas, ki jo Kastelone imenujejo, in kjer je bila nekdaj Ciceronova pristava „Formianum“. — V teh zalih krajih se je bila tudi Odiseju sreča spet prismejala, de je bil Lestrigonskiga kralja hčer našel, kakor Homer pripoveduje.

Novičar iz slovanskih krajev.

V Terstu — naznani Teržaški časnik — se je po vikšim dovoljenji te dní družba osnovala, ktera je učilnico napravila, v kteri se bojo revne dekleta učile, dobre keršence biti. Več gospá se je vdeležilo te družbe; za 40 deklet je prostora v ti napravi, v kteri bojo z vsim preskerbljene; 8 so jih že vzeli v to gojilnico.

Iz Ljubljane. Gospod maršal grof Radecki je prišel v četertek v Ljubljano, ogledat svoj grad pod Turnam, na kterim so poslednjs dní tako pridno delali, da je že veliko dodelaniga. Slavni gospod je nek z vsim prav zadovoljin; res bo kaj krasna ta cela okolica. Včeraj mu je odbor poklonil izverstno okinčano pismo (diplom), s kterim slavni maršal stopi v versto častnih mestnikov Ljubljane. Kakor smo slišali, se bo podal danes v Celovec. — Zvedli smo, da prihodnjo spomlad se bojo dela na Teržaški železnici posebno ročno poprijele.

Novičar iz mnogih krajev.

Že v poslednjim listu smo omenili, da podpisi za deržavno posojílo presežejo razpisani znesek za veliko; sedaj se zvé, da namest 80 je 110 milionov podpisanih; nar več je podpisala bogata bankirska hiša Rothschildova, namreč 31 mil., po ti bankír Sina 11 mil., Arnstein in Eskeles 6 mil., Stamel-Mayer $3^1/_2$ mil., Biedermann $2^1/_2$ mil., po milionu in še čez pa več druzih bankirjev. — Po razglasu c. k. ministerstva denarstva bojo 25. t. m. spet sožgali za 800.000 fl. papirnatiga drobiža. — Bere se, da svitli cesar je poterdil predlog c. k. ministerstva denarstva, po kterim bo za prihodnje leto 1853 gruntni, hišni, pridobitni in dohodkini davek tako ostal, kakor je letos bil. — Novo osnovano višji vodstvo železnic je nek začasno izročeno vitezu Ghega. — Cesarke železnice so donesle pretekli mesec 936.021 fl., tedaj za 50.350 fl. več, kot pred ta mesec. — V Savriču, kjer bo svitli cesar ob svojim potovanji na Horvaško zemljo stopil, bo krasen obok napravljen. — Zastave (bandera) z modro-belo-rudečo barvo na Horvaškim in Slavonskim so po vikšim ukazu prepovedane, ker ta trojna barva ni opravičena narodna barva teh deželá; narodni barvi za Horvaško imate biti belo-rudeča, za Slavonio pa modro-bela; narodne bandera s takimi barvami so pripušene, in smejo združene s černo-rumenim cesarskim banderam se tudi ob prihodu cesarjevim razvijati, tode cesarsko černo-rumeno bandero, znamnje edine Austrie, mora vselej nar višji biti. — V razglasu c. k. vojne sodnice na Dunaji je poslednji čas spet več deležnikov prekucijskih poskušinj v ječo obsojenih bilo; večidel so iz Galicie domá. — Kolera na Poljskim se bliža austrianski meji; 8 milj zunaj Krakove je že. — Pruska vlada se je odpovedala colnimu združtvu z austriansko in ž njo zedinjenimi vladami. — Po Wellingtonu misli cela dežela se v černo žalno oblačilo obleči. — Tudi v Lionu so Napoleona s klicam „živijo cesar“ sprejeli; sedaj ne bo dolgo terpelo, da bojo Francozi cesarja dobili; kaj pa po tem?

Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*